

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Групи МП-21

ЗАТВЕРДЖУЮ

перший проректор з НІП

професор С.Є. Ходирев

“ 2 ”

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Архітектура та аналіз вимог до програмного

(назва навчальної дисципліни згідно навчального плану)

забезпечення

підготовки

бакалавр

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

в галузі знань

12 «Інформаційні технології»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

121 «Інженерія програмного забезпечення»

(шифр і назва напрямку підготовки)

за освітньою програмою¹

Програмне забезпечення систем

(назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)

мова навчання

державна

(мова, на якій проводиться навчання за робочою програмою)

2019 рік

¹ якщо програма навчальної дисципліни розроблена для декількох освітніх програм за даною спеціальністю, то вказуються усі освітні програми

1. **Метою вивчення навчальної дисципліни «Архітектура та аналіз вимог до програмного забезпечення» є теоретична та практична підготовка студентів, яка має забезпечити отримання ними основних знань у галузі сучасних технологій проектування, інженерії вимог до програмного забезпечення (ПЗ) та вивчення архітектури ПЗ, отримання практичних навичок реалізації програмних систем, основи моделювання і аналізу програмних систем, аналізу розробки, специфікації та управління вимогами.**

2. **Передумови для вивчення дисципліни:** дисципліна Архітектура та аналіз вимог до програмного забезпечення спирається на знання, отримані студентами з таких дисциплін: Основи інформаційних технологій, Алгоритмізація та програмування, Операційні системи, Об'єктно-орієнтоване програмування, Мова програмування Java, Алгоритми і структури даних. Знання, отримані у рамках дисципліни використовуються при написанні АВР.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни ¹	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання ²
Кількість кредитів – 4 Кількість годин – 120	обов'язкова (обов'язкова, вибіркова)	
Семестр викладання дисципліни	4 (порядковий номер семестру)	_____ (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	залік (залік, екзамен)	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	16	____
- лабораторні роботи (годин)	____	____
- практичні заняття (годин)	32	____
- самостійна робота студентів (годин)	72	____
- курсовий проект (годин)	-	____
- курсова робота (годин)	-	____
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	-	____
- підготовка та складання екзамену (годин)	____	____

¹ Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то на кожний семестр за відповідною формою навчання заповнюється окремий стовпчик таблиці.

² Якщо дисципліна на заочній (дистанційній) формі навчання не викладається, то графа “заочна форма навчання” відсутня.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни Архітектура та аналіз вимог до програмного забезпечення є формування сукупності знань та вмінь для застосування на практиці уніфікованого процесу проектування та розробки програмних систем, об'єктно-орієнтованого аналізу і проектування, документування архітектури програмних систем, застосовування основних архітектурних стилів і шаблонів проектування програмного забезпечення.

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність:

- здатність використовувати поглиблені теоретичні та фундаментальні знання, уміння і навички для успішного розв'язування спеціалізованих та практичних задач під час професійної діяльності у галузі інформаційних технологій.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність роботи в команді;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність ідентифікувати, класифікувати та формулювати вимоги до програмного забезпечення;
- здатність брати участь у проектуванні програмного забезпечення, включаючи проведення моделювання (формальний опис) його структури, поведінки та процесів функціонування;
- здатність розробляти архітектури, модулі та компоненти програмних систем;
- здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення;
- здатність до алгоритмічного та логічного мислення.

Програмні результати навчання:

- знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки;
- знати основні процеси, фази та ітерації життєвого циклу програмного забезпечення;

- знати і застосовувати відповідні математичні поняття, методи доменного, системного і об'єктно-орієнтованого аналізів та математичного моделювання для розробки програмного забезпечення;
- знати та вміти використовувати методи та засоби збору, формулювання та аналізу вимог до програмного забезпечення;
- проводити передпроектне обстеження предметної області, системний аналіз об'єкта проектування;
- вибирати вихідні дані для проектування, керуючись формальними методами опису вимог та моделювання;
- знати ефективні підходи щодо проектування програмного забезпечення.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі заліку.

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82 – 89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75 – 81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67 – 74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60 – 66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35 – 59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

6. Засоби діагностики результатів навчання тестові завдання.

7. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять³

Назва теми лекційного матеріалу	Кількість годин		Назва тем ЛР, ПР, СЗ, СРС	Кількість годин		Література
	очна	заочна		очна	зао	
1	2	3	4	5	6	7
Семестр 4.						
Тема 1. Контекст управління вимогами до ПЗ. Роль аналітика. Вимоги. Процес розробки вимог.	2		ПЗ. Аналіз предметної області Визначення концепції проекту. СРС. Поняття про предметну область проекту.	4 8		О: 1 - 15 Д. 1 - 8
Тема 2. Виявлення вимог та потреб. Робота з користувачами та зацікавленими особами.	2		ПЗ. Побудова функціональної моделі проекту та її декомпозиція. СРС. Case-засоби для розроблення вимог до ПЗ.	4 8		О: 1 - 15 Д. 1 - 8
Тема 3. Концепція системи. Зацікавлені особи. Границі системи/ продукту. Модель сценаріїв використання.	2		ПЗ. Розроблення дерева функцій проекту та вимог до проекту. СРС. Методологія BPMN.	4 8		О: 1 - 15 Д. 1 - 8
Тема 4. Основи побудови архітектури ІС. Класифікація архітектур та аналітичний огляд архітектур.	2		ПЗ. Моделювання поведінки ІС на логічному рівні (розроблення діаграми станів) СРС. Еволюція платформних архітектур.	4 8		О: 1 - 15 Д. 1 - 8
Тема 5. Архітектури ПЗ.	2		ПЗ. Моделювання поведінки ІС на логічному рівні (розроблення діаграми послідовності). СРС. Розподілені архітектури ІС.	4 10		О: 1 - 15 Д. 1 - 8
Тема 6. Багатошарова архітектура ПЗ.	2		ПЗ. Моделювання поведінки ІС на логічному рівні (розроблення діаграми кооперації) СРС. Архітектура Web-додатків	4 10		О: 1 - 15 Д. 1 - 8

³ Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то теми розбивати посеместрово.

Тема 7. Паттерни проектування.	2		ПЗ. Розроблення моделі фізичного представлення ІС (розроблення діаграми компонентів та розгортання) СРС. Сокети.	4 10		О: 1 - 15 Д. 1 - 8
Тема 8. Прийоми об'єктно-орієнтованого проектування.	2		ПЗ. Розроблення моделі фізичного представлення ІС (розроблення діаграми розгортання) СРС. СОМ-технологія	4 10		О: 1 - 15 Д. 1 - 8
Усього за семестр	16			16/72		
УСЬОГО за дисципліну	16			16/72		

8. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять

Детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формування вміння та навичок їх практичного застосування шляхом виконання поставлених задач - розроблення проектної моделі інформаційної системи.

9. Форми поточного та підсумкового контролю усне та письмове опитування, захист практичних робіт, тестування, залік.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення MS Visio, Visual Use case.

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Базова література

1. Вендров, А.М. CASE-технологии. Современные методы и средства проектирования информационных систем / А.М. Вендров. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 176 с.
2. Марка, Д.А. Методология структурного анализа и проектирования SADT / Д.А. Марка, К. МакГоуэн. – М.: МетаТехнология, 1993. – 243 с.
3. Калянов, Г.Н. CASE. Структурный системный анализ (автоматизация и применение) / Г.Н. Калянов. – М.: Лори, 1996. – с.
4. Баркер, Р. CASE*Method. Моделирование взаимосвязей между сущностями / Р. Баркер. – М., 1992. – 233 с.
5. Маклаков, С.В. Создание информационных систем с AllFusion Modeling Suite / С.В. Маклаков. – М.: ДИАЛОГ-МИФИ, 2005. – 432 с.
6. UML спецификация. – www.omg.com.
7. Буч, Г. Объектно-ориентированный анализ и проектирование с примерами приложений на С++ / Г. Буч. – М.: Бином, 2001. – 560 с.

8. Буч, Г. Язык UML. Руководство пользователя / Г. Буч, Дж. Рамбо, А. Якобсон. - СПб.: Питер, 2004. - 432 с.
9. Леоненков, А.В. Самоучитель UML 2 / А.В. Леоненков. – СПб.: БХВ - Петербург, 2007. – 576с.
10. Леоненков, А.В. Объектно-ориентированный анализ и проектирование с использованием UML / А.В. Леоненков. – www.intuit.ru.
11. Якобсон, А. Унифицированный процесс разработки программного обеспечения / А. Якобсон, Г. Буч, Дж. Рамбо. - СПб.: Питер, 2002. - 496 с.
12. Фаулер, М. Архитектура корпоративных программных приложений / М. Фаулер. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004. – 544 с.
13. Фаулер, М. UML. Основы. Третье издание. / М. Фаулер. – М.: Символ-Плюс, 2006. – 192 с.
14. Анисимов, В.В. Проектирование информационных систем. Часть 1. Структурный подход: конспект лекций / В.В. Анисимов. – Хабаровск: Изд-во ДВГУПС, 2005. – 112 с.
15. Анисимов, В.В. Проектирование информационных систем. Часть 2. Объектно-ориентированный подход: конспект лекций / В.В. Анисимов. – Хабаровск: Изд-во ДВГУПС, 2007. – 100 с.

2. Допоміжна література

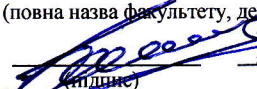
1. Орлов, С.А. Технологии разработки программного обеспечения: учеб. / С.А. Орлов. – СПб.: Питер, 2002. – 464 с.
2. Маклаков, С.В. ВРwin и ERwin. CASE-средства разработки информационных систем / С.В. Маклаков. – М.: ДИАЛОГ-МИФИ, 2001. – 304 с.
3. Крачтен, Ф. Введение в Rational Unified Process / Ф. Крачтен. - М.: Издательский дом «Вильямс», 2002. - 240 с.
4. Элиенс, А. Принципы объектно-ориентированной разработки программ / А. Элиенс. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2002. – 496 с.
5. Ларман, К. Применение UML и шаблонов проектирования: Уч. Пос / К. Ларман. - М.: Издательский дом «Вильямс», 2001. - 496 с.
6. Гранд, М. Шаблоны проектирования в Java / М. Гранд. - М.: Новое знание, 2004. - 559 с.
7. Йордан, Э. Объектно-ориентированный анализ и проектирование систем / Э. Йордан, С. Аргила. - М.: Издательство «ЛОРИ», 2007. - 264
8. (ВРwin) Где? Зачем? Как? / В.И. Дубейковский. – М.: ДИАЛОГ-МИФИ, 2004. – 464 с.

Розроблено та внесено: кафедрою комп'ютерних технологій та мехатроніки
(повне найменування кафедри)

Розробник (и) програми: доцент Шапошнікова Олена Павлівна
(підпис) (ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № 18 від "27" червня 2019 р.
(номер) (та дата протоколу)

Завідувач кафедри д.т.н., проф. Ніконов Олег Якович
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

Погоджено
Декан Механічного факультету
(повна назва факультету, де читається дисципліна)
д.т.н., проф. Кириченко Ігор Георгійович
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ декана)
" 27 " червня 20 19 року
(день) (місяць) (рік)

©Шапошнікова О.П., 2019 рік
©Шапошнікова О.П., 2023 рік

Примітки:
Робоча програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2- екземпляр залишається на кафедрі.
Форма в редакції ХНАДУ відповідно до листа МОН України за №1/9-434 від 09 липня 2018 року затверджена Методичною радою ХНАДУ 26 вересня 2018 року протокол №1